

**МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ
ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З МЕТОЮ ПІДГОТОВКИ
ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНОГО ФАХІВЦЯ ІЗ ЗЕМЛЕУСТРОЮ
З ДОСВІДУ РОБОТИ ВИКЛАДАЧА ДИСЦИПЛІНИ
«ЗЕМЛЕВПОРЯДНОГО ПРОЕКТУВАННЯ» РУСІНОЇ Н.Г.**

Педагогічне кредо:

Знать ніколи не буває забагато, а вчитися ніколи не пізно.

Головне – навчити студентів мислити.

Розвиток професійної освіти в Україні потребує посиленої уваги суспільства до якості навчання. Адже, сучасний вищий навчальний заклад повинен допомогти студентам відчувати себе впевненими на ринку праці, вміти адаптуватися до соціальних змін і криз у суспільстві, бути психологічно стійкими, розвивати здатність до самоорганізації. Це вимагає пошуку нових форм організації навчально-виховного процесу, які дозволили б:

- забезпечити високий інструментальний рівень знань випускників, уміння самостійно набувати і застосовувати їх на практиці;
- розвивати кожного студента як творчу особистість, здатну до практичної діяльності;
- залучати кожного студента до активної пізнавальної роботи;
- формувати навички пізнавальної та дослідної діяльності, розвивати критичне мислення;
- формувати в студентах цілісну картину суспільства;
- спілкуватися з однолітками не тільки свого коледжу, міста, але й інших міст і навіть країн;
- грамотно працювати з інформацією тощо.

Саме, впровадження інноваційних технологій у процес підготовки майбутніх фахівців, дозволить створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність. Під

час цього основним завданням викладача є створення атмосфери взаємодії, співпраці, організації кооперативного навчання, коли індивідуальні завдання переростають у групові, кожний член групи вносить унікальний вклад у спільні зусилля, зусилля кожного члена групи потрібні та незамінні для успіху всієї групи.

Цикл дисциплін професійної підготовки молодшого спеціаліста зі спеціальності 5.08010102 «Землепорядкування», згідно навчального плану, передбачає 17 навчальних спеціальних дисциплін, що вивчаються в обсязі 2160 годин або 40 кредитів. Фахова підготовка техніка-землепорядника – це категорія, яка відповідає системі знань, умінь і навичок, вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики молодшого спеціаліста. Вона здійснюється за відповідною освітньо-професійною програмою.

У підвищенні ефективності навчального процесу майбутніх техніків-землепорядників особливе значення мають інтерактивні технології, які орієнтовані на особистість студента. Важливу роль у цьому відіграють саме:

- проектні технології, що забезпечують інтеграцію різнопредметних знань і вмінь з різних видів діяльності;
- ігрові технології, що формують навички розв'язувати творчі завдання на основі вибору альтернативних варіантів;
- інформаційно-комунікаційні технології;
- технології творчої особистості.

Новим підходом у викладанні землепорядних дисциплін є поєднання діяльнісного та особистісно-орієнтованого навчання з використанням матеріалів позааудиторної роботи студентів. Методологічна основа якого поєднує практично спрямоване навчання із життям.

У зв'язку з цим перед викладачем землепорядних дисциплін постають нові завдання:

- формування цілей навчання у формі переліку різноманітних видів діяльності, який повинен уміти виконуватися студентами;

- забезпечення ефективної самостійної роботи студентів щодо вдосконалення системи фахових знань і професійних умінь техника-землевпорядника;
- інтенсифікація навчання через ущільнення інформації;
- активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Дана модель базується на принципах навчання: технологічного та інформаційного забезпечення, наукового дослідження, функціональності, проблемності та професійного спрямування навчання, активізації навчальної діяльності, індивідуалізації та використання позааудиторної роботи студента.

Мета досвіду – використання інноваційних форм позааудиторної роботи студентів з метою створення ефективного навчально-виховного процесу майбутніх техніків-землевпорядників (рис.1).

Рис. 1 Модель досвіду викладання землевпорядних дисциплін

Пріоритети такої навчальної моделі є:

- впровадження інтерактивних технологій у навчальний процес;
- урахування насиченості інформаційного середовища;

- використання у навчально-виховному процесі матеріалів позааудиторної роботи студентів;
- забезпечення зв'язку навчання з життям;
- запровадження наукового дослідження та проектного навчання.

Позааудиторна робота студентів – це процес, в якому домінує елемент самореалізації. Вона дає змогу студентам гармонізувати внутрішні та зовнішні фактори формування професійної культури, створює додаткові умови для реалізації внутрішнього потенціалу, задоволення тих потреб, які в процесі аудиторної роботи не задовольняються. Позааудиторна робота має бути орієнтована на особистість студента.

Розвитку творчості студентів-землевпорядників сприяють різні форми та види позааудиторної навчально-виховної роботи. Основними видами такої роботи є:

- робота предметних гуртків з дисциплін «Землевпорядне проектування», «Земельний кадастр», «Земельне право», «Геодезії»;
- діяльність студентського клубу «Моя маленька Батьківщина»;
- індивідуальні консультації;
- курсове та дипломне проектування.

До основних форм позааудиторної роботи студентів належать виконання домашніх завдань, науково-дослідна робота, безпосередня участь у конференціях, організація змагань, диспутів, круглих столів тощо.

На приклад, розглянемо роботу предметного гуртка «Землевпорядне проектування». Основними цілями роботи гуртка є сприяння підвищенню рівня підготовки студентів; постійне оновлення і вдосконалення своїх знань та умінь з навчальних дисциплін «Землевпорядне проектування» і «Земельного кадастру»; розвиток творчого мислення, самостійності, підвищення внутрішньої організованості, свідомого відношення до навчання, поглиблення й закріплення отриманих у процесі навчання знань.

Основними завданнями гуртка є:

- поширення світогляду з основних питань землеустрою;

- забезпечення активної участі студентів у проведенні конференцій, конкурсів на кращу роботу, семінарів;
- навчання методиці й способом самостійного вирішування завдань і одержання навичок роботи в колективах;
- сприяння поглибленому вивченню навчального матеріалу з навчальних дисциплін «Землевпорядне проектування», «Земельний кадастр».

Майбутні техніки-землевпорядники свою науково-дослідну роботу здійснюють відповідно до індивідуальних графіків, які затверджуються на засіданні циклової комісії землевпорядних дисциплін (рис. 2).

Графік виконання науково-дослідної роботи студентом гуртку з дисципліни "Землевпорядне проектування"

Тема роботи Поняття та правовий режим земель рекреаційного призначення
 Науковий керівник Русіна Н.Г.
 Студент Герасимчук К.Є.

Назва етапів	Термін представлення	
	за планом	фактично
I етап		
Обґрунтування теми. Формування і аналіз бібліографічної бази		
1. Вибір теми науково-дослідної роботи	01.09.13 – 10.09.13	
2. Перша консультація з керівником: Обґрунтування теми, вибір об'єкта, предмета та визначення мети дослідження (дослідження поняття «землі рекреаційного призначення», а також правового режиму земель даної категорії).	15.09.13 – 20.09.13	
3. Пошук наукової літератури	жовтень	
4. Друга консультація з керівником: Визначення завдання дослідження на основі проведення літературного огляду стану проблеми. Складання попереднього плану роботи та списку використання джерел та літератури.	до 01.11.13	
5. Самостійна робота над дослідною роботою. Виконання першого варіанта роботи.	01.11.13 – 10.12.13	
II етап		
Літературно-стилістичне оформлення роботи і підготовка її до попереднього захисту		
1. Інструктаж про вимоги до оформлення наукової роботи	До 15.12.13	
2. Перевірка та доопрацювання розділів	15.12.13 -25.12.14	
3. Попередній захист роботи за окремим графіком	30.01.14 – 15.02.14	
III етап Переростання у науково-дослідну роботу		
1. Засідання гуртку. Формування моделі науково-дослідницької роботи	16.02.14	
2. Консультації з керівником	17.02.14 – 28.02.14	
3. Засідання гуртку. Ораторська та психологічна підготовка до публічного захисту. Підготовка доповіді та презентації для виступу.	01.03.14	
IV етап Захист науково-дослідної роботи		
1. Захист наукових робіт на II Інтернет-конференції "Проблеми сучасного землеустрою". Друк статей у VII «Науковому віснику землевпорядного відділення».	14.03.10	
2. Участь у конференціях ВНЗ I-II та III-IV рівнів акредитації	Квітень, травень	

Рис. 2. Графік виконання науково-дослідної студентом

На основі матеріалів науково-дослідної роботи студенти розроблюють курсові та дипломні проекти з землепорядних дисциплін. Матеріали досліджень застосовують як вихідні дані, теоретичні та практичні розділи проектів.

Прикладом роботи студентського клубу є клуб «Моя маленька Батьківщина», який діє за різними напрямками:

- ознайомлення з історією земельних відносин рідного краю;
- дослідження ґрунтів;
- вивчення проблем та перспектив розвитку сільських територій;
- розробка бізнес-планів сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

Основним завданням клубу є всебічний розвиток особистості, її нахилів, здібностей, талантів, забезпечення професійного самовизначення, поглиблене ознайомлення з певною проблемою, продовження роботи, початки, якої закладені на заняттях відповідних дисциплін, науково-дослідницька діяльність студентів тощо.

Клуб організовує систематичні заняття за певною програмою і з постійним складом студентів. На засіданнях клубу розглядаються питання згідно з планами роботи. Теми обираються актуальні, проблемні, які потребують додаткового аналізу. Це чітко відображається в планах роботи секцій-напрямків.

Різноманітні форми роботи клубу дозволяють враховувати інтереси всієї групи, але особливе місце в роботі займає особистісний підхід до студентів, дозволяє виявити обдаровану молодь, здатну до серйозної наукової роботи та творчої діяльності. Так, наприклад: головна мета організації роботи клубу за напрямком «Історія земельних відносин рідного краю» полягає у поглибленні знань з дисциплін «Історія України», «Історія земельних відносин», «Земельне право», «Управління земельними відносинами».

Це не тільки проведення тематичних засідань, а й підготовка до виховних заходів (відкриті засідання клубу «Моя маленька Батьківщина» за темами: «Відкриваємо нові туристичні маршрути Рівненщини»; «Історичний розвиток мого краю», «Знайомий край мені, в якому я живу!?!», «Представлення роботи клубу «Моя маленька Батьківщина» в Рівненській обласній бібліотеці»). Під час такої роботи студенти збирають необхідні матеріали для підготовки сценаріїв, готують доповіді та захищають їх.

Матеріали клубної роботи представляються на конкурси, студентські науково-практичні конференції коледжу та ВНЗ I-II та III-IV рівнів акредитації, видаються у Науковому віснику коледжу.

У ході організації позааудиторної роботи проводиться діяльність, яка спрямована на реалізацію європейського вибору України у рамках загальної тематики: «Проблеми та перспективи розвитку сільських територій». Цьому присвячено діяльність клубу «Моя маленька Батьківщина», на заняттях якого студенти обговорюють проблеми, пов'язані з перспективами інтеграції України в загальноєвропейський економічний, соціально-політичний та культурний простір. Саме тут студенти аналізують хід та результати своєї творчої, дослідницької роботи з проблем євроінтеграції та сталого розвитку населених пунктів, готують спеціальне повідомлення, доповіді, а також оформляють зібрані матеріали у вигляді публікацій та стратегій сталого розвитку населених пунктів. Своєрідним підсумком цієї роботи стали студентські наукові конференції «Роль молоді у розбудові свого села» (рис. 3).

Особлива увага приділяється й розвитку практичних навичок студентів, зокрема розробки бізнес-планів сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (як елемент проектної роботи студентів), що дозволила отримати навички з встановлення напрямків діяльності кооперативу, визначати основні компоненти проекту, розрахунку основних показників діяльності обслуговуючих кооперативів. Розроблені бізнес-плани

представляються на конкурс серед студентів ВНЗ III-IV рівнів акредитації Мінагрополітики України.

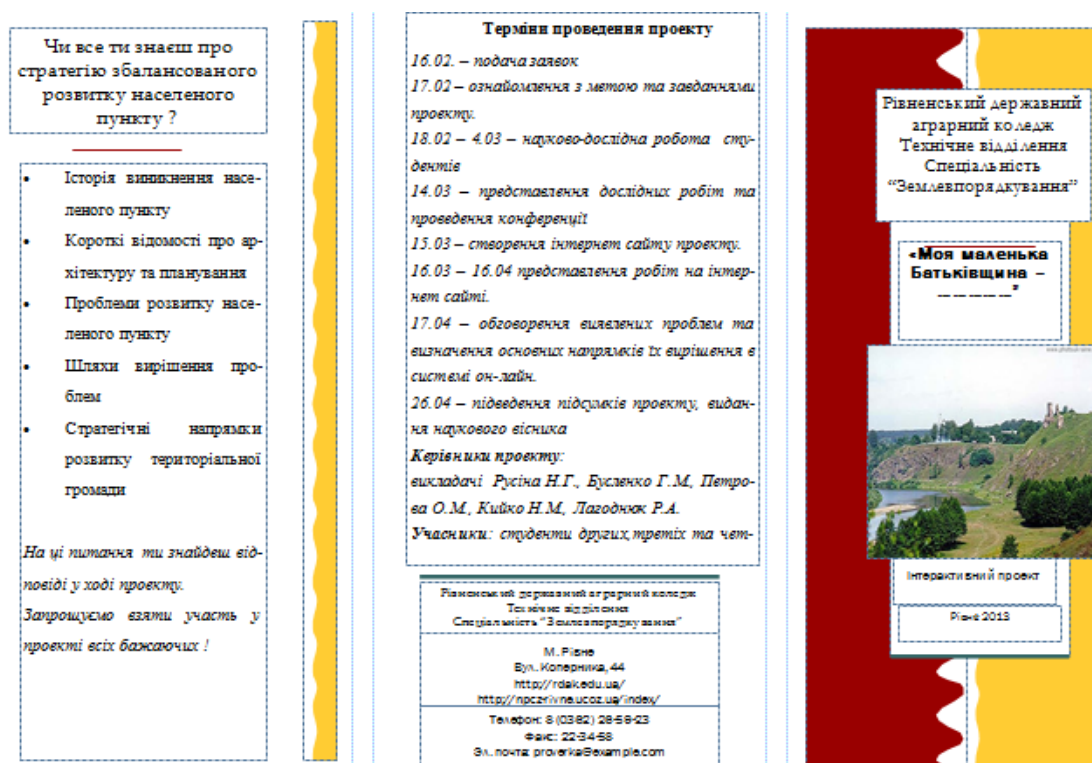

Рис. 3. Буклет програми наукового дослідження сталого розвитку населених пунктів

Одним з напрямів роботи клубу є діяльність студентів, спрямована на використання нових інформаційних технологій, а саме, використання засобів масової інформації, комп'ютерів, мережі Інтернет, електронних підручників, відеопрограм тощо.

Практикується виготовлення комп'ютерних презентацій, електронних публікацій, відеосюжетів, які корегуються викладачем, а потім використовуються під час проведення засідань гуртка, клубу, начальних занять та консультацій.

Робота клубу «Моя маленька Батьківщина» представлена на Інтернет-сайті (рис. 4).

Метою створення Інтернет-сайту «Моя маленька Батьківщина» є оприлюднення результатів науково-дослідної роботи студентів, ознайомлення широкого загалу людей із мальовничими куточка різних областей України, формування духовних цінностей та національної

свідомості, любові до українського народу, його історії, рідної землі, родини, гордості за минуле і сучасне.

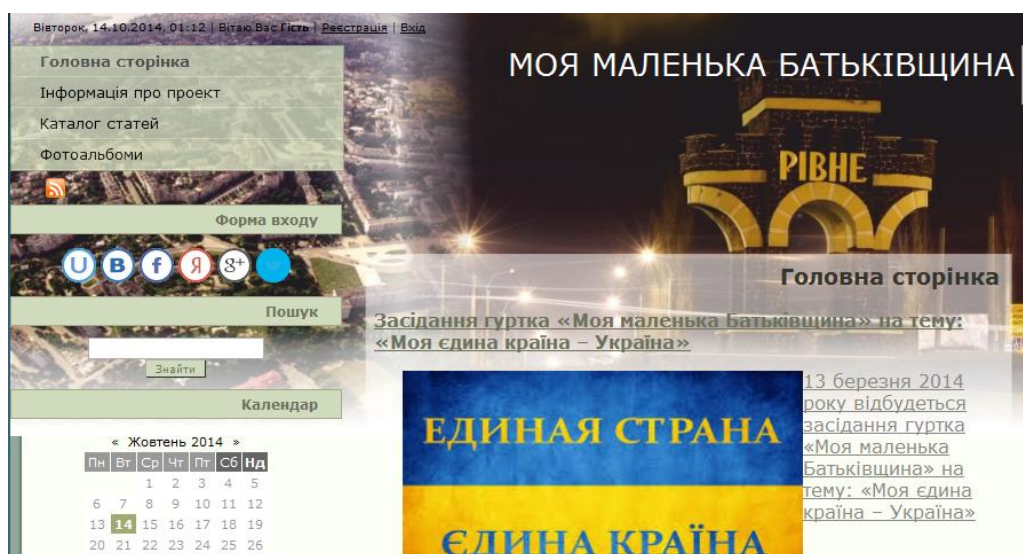

Рис.4 Головна сторінка Інтернет-сайту «Моя маленька Батьківщина»

Сайт передбачає об'єднання студентів, викладачів, населення для виявлення, обговорення та знаходження шляхів вирішення проблем розвитку сільських населених пунктів.

Досвід організації позааудиторної роботи студентів та використання матеріалів цієї роботи у викладанні землевпорядних дисциплін дозволяє зробити деякі висновки:

- позааудиторна робота має носити системний, послідовний характер. Вона сприяє не тільки активізації пізнавальних здібностей студентів, а й наповнює їх відповідним духовним змістом;
- завдання, що виконують учасники клубу та гуртківці, формують у студентів навички самостійної роботи, сприяють підвищенню інтелектуального рівня. Завдяки цьому самоосвіта студентів знаходиться під безпосереднім контролем керівника;

- пошукова, науково-дослідницька діяльність студентів дозволяє виявити обдаровану молодь, здатну до прийняття самостійних рішень та формулювання власної точки зору;
- робота предметного гуртка та клубу дозволяє поєднувати індивідуальну роботу студентів з колективними формами діяльності, де молоді люди мають можливість поспілкуватися з однодумцями, бути почутими та поповнити свої знання. Разом з тим спілкування у групі призводить до розуміння основ людських стосунків, самопізнання та самоствердження;
- творче спілкування не може бути обмежене рамками аудиторної роботи, бо діяльність предметного гуртка та клубу – це не тільки тематичні засідання, консультації, а й інші різноманітні форми діяльності;
- особливу увагу слід приділяти добору відповідних методів навчання і виховання студентів, які б розвивали їх духовно-моральні чесноти та професійно - трудові навички;
- керівництво роботою клубу або предметного гуртка вимагає від викладача необхідності постійно поповнювати та оновлювати свої професійні знання та навички, інакше він втратить свою фахову майстерність та авторитет.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пелагейченко М.Л. Сутність поняття «метод проектів» у сучасній педагогічній науці [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vuzlib.com/content/view/346/84/> – Назва з екрану.
2. Трачук М. Інтерактивні методи навчання – запорука розвитку творчої особистості[Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.pedkoledzh.cv.ua/– Назва з екрану.
3. Сисоєва С. Особистісно зорієнтовані технології: метод проектів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/school/method/technol/1413/>– Назва з екрану.